

Álverið í Straumsvík: Breyting á deiliskipulagi Umhverfisskýrsla

6. júní 2016

Þekkingarleit -ar KVK

1 að afl... áttu, það að

vilja v... á e-u >

að f... ann 2

þekkin... brá,

fróðleiksás

árangur áran... xtur,

niðurstaða, það sé... > hafa

(bera, gefa) góðan árangur... > árangur í

íþróttum 2 / árferði **virðing** -ar, -ar KVK 1 ma... það

að meta til verðs 2 álit, heiður • það að virða > njo...

virðingar / sýna e-m virðingu / bera virðingu fyrir e-u eða

e-m **for|skot** HK 1 frestur 2 forhlaup, sá munur sem keppandi

hefur fram yfir keppinauta sína þegar hann fær t.d. að byrja fyrir

eða hefur tekist að komast fram úr þeim > 100 metra forskot / 10

minútna forskot / hafa gott forskot vera fremstur > hafa yfirburði 3 það

1 Breytingartillaga

1.1 Forsendur

Breytingartillagan nær annars vegar á lagfæringar á uppdráttum og til stækkunar á flæðigryfju.

- ▶ Afmörkun á stækkun á flæðigryfju miðast við áætlanir sem fóru í mat á umhverfisáhrifum árið 2002. Uppfylling flæðigryfju verður áfangaskipt í 2 eða fleiri áfanga. Ákvörðun annan áfanga mun m.a. byggja á niðurstöðum vöktunar á fyrsta áfanga.
- ▶ Gert er ráð fyrir að losun á kerbrotum í flæðigryfju verði um 3.000 m³ á ári. Sem samsvarar til um 6.000 tonnum á ári).
- ▶ Fyrsti áfangi stækkunar verður á vestasta hluta flæðigryfju og verður rúmtak hans um 37.000 m³. Vinnslutími fyrsta áfanga er því a.m.k. 10 ár.
- ▶ Þegar flæðigryfjurnar eru teknar úr notkun er þeim lokað með skeljasandi og mold áður en tyrft er yfir þær.
- ▶ Tilskipun 1999/31/EC, sem var innleidd inn í íslenska löggjöf með lögum nr. 55/2003 og með reglugerð 738/2003 um urðun úrgangs.
- ▶ Rannsóknir á flæðigryfjum sem voru gerðar 2003, 2008 og 2013.

1.2 Samræmi við áætlanir

Aðalskipulag Hafnarfjarðar

Stækkun flæðigryfju er í samræmi við Aðalskipulag Hafnarfjarðar 2013-2025. Þar kemur fram að kerbrotum fargað í sérstakar flæðigryfjur við álverið í Straumsvík, en í starfsleyfi álversins er ákvæði um að staðsetning þeirra sé ákveðin í samræmi við Umhverfisstofnun.¹

Mat á umhverfisáhrifum

Í mati á umhverfisáhrifum fyrir stækkun álversins, sem lauk með úrskurði Skipulagsstofnunar, dags. 28.10.2002, var lagt mat á áhrif af stækkun flæðigryfja. Til grundvallar var gert ráð fyrir að losun yrði 8.200 til 11.500 tonn á ári.

Í úrskurðarorðum Skipulagsstofnunar kemur fram að áður en ákvörðun verður tekin um framtíðarfyrirkomulag förgunar kerbrota, sbr. kröfur í tilskipun Evrópusambandsins nr. 99/31/EC, verði aflað upplýsinga um styrk sýaníðs frá flæðigryfjum í samráði við og undir eftirliti Hollustuverndar ríkisins [Umhverfisstofnunar]².

Í 3. tl. skilmála úrskurðar kemur fram:

Framkvæmdin kallar á gerð deiliskipulags fyrir lóð og athafnasvæði álversins. Skipulagsstofnun telur brýnt að í deiliskipulagi verði sérstaklega hugað að eftirfarandi atriðum:

- c. Afmörkun, frágangi og annarri útfærslu flæðigryfja að teknu tilliti til þess að endurskoða þarf núverandi urðunarfyrirkomulag fyrir árið 2009.

¹ Aðalskipulag Hafnarfjarðar, greinargerð, bls. 120.

² Úrskurður Skipulagsstofnunar, Stækkun álvers Ísals í Straumsvík, Hafnarfirði, bls. 49

Samræmi við skilmála og úrskurð

- ▶ Samkvæmt matsskýrslu verður staðsetning nýrra flæðigryfja ákveðin í samráði við Hollustuvernd ríkisins [Umhverfisstofnun] og Heilbrigðiseftirlit Hafnarfjarðar. Rio Tinto Alcan hefur upplýst aðila um áformin og leitað umsagna.
- ▶ Eins og kveðið er á um í reglugerð 738/2003 sendi Rio Tinto Alcan á Íslandi Umhverfisstofnun aðlögunaráætlun og umhverfisáættumat með bréfi dags. 30. desember 2003. Með bréfi dagsettu 24. október 2004 heimilaði Umhverfisstofnun áframhaldandi rekstur flæðigryfja í samræmi við aðlögunaráætlunina með því skilyrði að útskolunarpróf yrði framkvæmt til að sannreina að aðrir þættir en þeir sem umhverfisáættumatið tók til væru ekki yfir mörkum fyrir almennan úrgang. Niðurstöður útskolunarprófs, sem sendar voru Umhverfisstofnun með bréfi dagsettu 23. febrúar 2006, staðfestu að kerbrot flokkast ekki sem hættulegur úrgangur skv. öðrum þáttum en þeim sem skoðaðir voru sérstaklega við umhverfisáættumatið. Á þeim grunni hefur fyrirtækið fengið heimild í starfsleyfi til að reka eigin urðunarstað í samræmi við ákvæði reglugerðarinnar. Þetta er tilgreint í grein 2.15 í starfsleyfi fyrirtækisins og einnig staðfest í eftirlitsskýrslu Umhverfisstofnunar frá 4. apríl 2006 en þar segir:
„Á grundvelli þeirra gagna sem liggja fyrir nú telur Umhverfisstofnun að fyrirtækið hafi uppfyllt þau skilyrði sem sett voru fyrir rekstri flæðigryfja.“
- ▶ Stækkun á flæðigryfjum var hluti af og er í samræmi við úrskurð Skipulagsstofnunar frá 28.10.2002 og því ekki þörf á að senda inn matsskyldufyrirspurn vegna hennar. Allar forsendur eru óbreyttar og nýleg gögn vöktunar staðfesta að um ásættanlega förgun er að ræða.

1.3

Umhverfisáhrif

Við skoðun á helstu umhverfisáhrifum vegna fyrsta áfanga stækkunar flæðigryfju er litið til áhrifa á strandlengju, strandsjó og lífríki hans. Aðrir umhverfisþættir voru ekki taldir líklegir til að verða fyrir verulegum umhverfisáhrifum og hefur þar talsvert að segja að framkvæmdin er á skilgreindu iðnaðarsvæði og að förgunarleiðin er í samræmi við lög og reglugerð um förgun úrgangs.

Strandlengjan

Strandlengjan er öll manngerð á þessu svæði og er í raun eldri flæðigryfjur. Aðgengi að strandlengju er takmarkað, þar sem hún er innan athafnasvæði álversins. Breyting verður á strandlínu en áhrifin eru talin óveruleg, þar sem ekki verða breytingar á einkennum hennar eða notagildi.

Strandsjór og lífríki

Ítarleg athugun liggur fyrir á mælingar á mengun frá flæðigryfju og starfsemi álversins, sem var á hendi Nýsköpunarmiðstöðvar. Megin niðurstaðan var

- ▶ Samanburður niðurstaðna fyrir PAH-efni í þessari rannsókn við innlenda og erlenda gagnabanka um PAH-efni leiðir í ljós að styrkur PAH-efna er lægri eða á svipuðum nótum og hann gerist til mannelis við strendur Evrópu og USA og lægri en villtur kræklingur í Færeyjum. Mengunarstigið er því lágt í þessu ljósi þó augljóslega sé nærsvæðið undir áhrifum verksmiðjurekstrarins.
- ▶ Engra áhrifa af verksmiðjurekstri gætir á eftirfarandi snefilefni í þessari rannsókn: ál, arsen, blý, kadmín, kopar, kóbolt, járn, kvikasilfur og mangan. Almenn má einnig segja er varðar þau snefilefni, sem verksmiðjurekstur hefur haft áhrif á og miðað er við rannsóknirnar 1997 og 2003, þá sé um óbreyttan styrk að ræða (vanadín og sink) eða lækkun í styrk (flúor, króm og nikkell).

- ▶ Í tilviki kvikasilfurs, kadmíns og blýs (og aðeins þessara ólífrænu snefilefna) hafa verið sett hámarksgildi fyrir fiskmeti til manneldis og stenst allur kræklingur í þessari rannsókn þau mörk með ágætum, jafnvel í tilviki kadmíns sem oft mælist hátt í 79 kræklingi við Ísland. Kadmín er dæmi um það að varlega verður að fara við notkun erlendra viðmiðunargilda við mat á styrk ólífrænna snefilefna í sjávarlífríki á Íslandi.

Auk þess er litið til reynslu af rekstri flæðigryfja frá árinu 1990. Í dag er:

- ▶ Meðhöndlun kerbrota hjá Alcan í Straumsvík er samþykkt af Umhverfisstofnun og er að öllu leyti í samræmi við starfsleyfi verksmiðjunnar.

Byggt á fyrirliggjandi greiningum er talið að fyrsti áfangi stækkunar flæðigryfju hafi óveruleg til neikvæð áhrif á strandsjó og lífríki. Niðurstöður benda til þess að áhrifin eru staðbundin.

1.4 Vöktun og eftirfylgni

Líkleg umhverfisáhrif benda ekki til sérstakra aðgerða í deiliskipulagi. En mikilvægt er að halda áfram vöktun á svæðinu og fylgja eftir skilmálum starfsleyfisins. Vöktun flæðigryfju er samkvæmt vöktunaráætlun sem Umhverfisstofnun hefur samþykkt.

Í skilmálum starfsleyfis kemur fram í kafla 2.16 um flæðigryfjur ákveðin vöktun og eftirfylgni með frágangi:

Flæðigryfja skal varin ágangi sjávar. Þegar förgun er lokið skal hylja úrgang með skeljasandi og þekjuefni sem fellur inn í umhverfið. Úrgang sem getur dreift með vindi skal þekja án tafar eða farga með öðrum hætti. Hindra skal aðgang almennings að förgunarstað.

Gert er ráð fyrir því að ákvörðun um annan áfanga stækkunar flæðigryfju byggji á úttekt á áhrifum fyrsta áfanga á standsjó og lífríki. Ákvörðun um umfang verði tekin í samvinnu við Hafnarfjarðarbæ og Umhverfisstofnun.